

Nr 5

Konstitutionsutskottets utlåtande med anledning av motion om sekretesskydd för vissa läkarintyg.

I den till konstitutionsutskottet hänvisade motionen nr 457 i första kammaren av herr Åkerlund hemställes, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till sådan författningsändring att intyg utfärdade av läkare i samband med anställning i statens tjänst sekretessbeläggas på sätt i motionen angives».

Beträffande skälen till motionsyrkandet hänvisas, i den mån redogörelse icke lämnas i det följande, till motionen.

Enligt tryckfrihetsförordningen skall varje svensk medborgare äga fri tillgång till allmänna handlingar, d. v. s. alla hos stats- eller kommunalmyndighet förvarade handlingar, med allenast de inskränkningar som, påkallade av vissa i tryckfrihetsförordningen angivna skäl, däribland privatlivets helgd, angivits i en särskild, av Kungl. Maj:t och riksdagen samfällt stiftad lag, lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (den s. k. sekretesslagen). Hänsyn till privatlivets helgd har föranlett åtskilliga inskränkningar i offentligheten. Bl. a. får handling i ärende rörande hälsovård eller sjukvård i vad den angår enskilds personliga förhållanden i regel icke utan den enskildes samtycke utlämnas till annan tidigare än 70 år från handlingens datum (14 § första stycket sekretesslagen). Från regeln har dock det undantaget gjorts att handlingen även utan samtycke skall lämnas ut om, med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnandet åstundas och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den vilkens personliga förhållanden i handlingen avses eller för hans nära anhöriga. Om en läkare utfärdar ett intyg att åberopas som bevis i exempelvis ärende om anställning i statens eller kommuns tjänst, föreligger däremot icke något sekretesskydd.

Motionen. Motionären yttrar att, så som den av medicinalstyrelsen fastställda blanketten för läkarintyg i anställningsärenden nu är utformad, bl. a. uppgifter om veneriska och psykiska sjukdomar kan komma till offentligheten. Att sådana intyg är offentliga är enligt motionären en olämplig och omotiverad lucka i sekretesskyddet. Motionären yttrar härom bl. a.:

Detta har bl. a. olägenheten, att den intygsutfärdande läkaren — som ju är medveten att han skriver för offentligheten — är starkt hämmad i sin skrivning av konflikten mellan patientens välförstådda intresse och läkarens sanningsplikt inför den intygsanvändande parten. Något missbruk har dock knappast offentligen rapporterats.

Några svårigheter att anvisa alternativt förfaringssätt, som tillgodoser såväl den anställningssökandes intresse av sekretess som myndighetens intresse av full anställningsinsyn och de medsökandes anspråk på inblick, synes icke föreligga. Exempelvis vore det möjligt att dela blanketten i två delar, varav den ena — innehållande de medicinska grundläggande data — endast blir tillgänglig för det anställande verkets tjänsteläkare och det andra — innehållande »klämman» beträffande den anställningssökandes lämplighet från medicinsk synpunkt för den sökta tjänsten — behandlas i samma ordning som för närvarande.

Utskottet. Vad som motiverar sekretessen i ärenden om sjukvård är främst att läkaren, för att vården skall bli framgångsrik, måste få tillgång även till sådana uppgifter från patientens sida som denne icke är villig att lämna till offentligheten. Den förtroendefunktion som sekretessen har på detta område saknas visserligen i fråga om läkarintyg i anställningsärenden. Här fullgör läkaren en offentlig uppgift och har, som motionären framhåller, sanningsplikt inför den intygsanvändande myndigheten. Icke desto mindre kan det ifrågasättas, om det är nödvändigt att låta ingående beskrivningar av de anställningssökandes hälsotillstånd och deras tidigare sjukdomar bli tillgängliga för allmänheten. Härigenom kan lidande tillskynas de sökande.

Det problem motionären har fäst uppmärksamheten på kan lösas antingen genom att redogörelsen för den anställningssökandes sjukdomshistoria begränsas eller genom att sekretesskydd införes. Den först antydda möjligheten ligger utanför ramen för motionärens hemställan. Frågan om sekretesskydd i anställningsärenden faller inom det utredningsuppdrag som har givits åt den s. k. offentlighetskommittén. Denna skall enligt direktiven verkställa en översyn av lagstiftningen om allmänna handlingars offentlighet och därmed sammanhängande spörsmål (1961 års riksdagsberättelse I Ju: 43). Utskottet förutsätter att den av motionären väckta frågan kommer att uppmärksammas under kommitténs utredningsarbete. Det är alltså onödigt att nu göra någon framställning i ämnet till Kungl. Maj:t. Utskottet hemställer därför,

att motionen I: 457 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 mars 1964

På konstitutionsutskottets vägnar:

BENGT ELMGREN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elmgren, Torsten Andersson, Damström, Sveningsson, Georg Pettersson, Olsén, Dahl* och Hübinette; samt

från andra kammaren: herrar Spångberg, von Friesen*, Adamsson, Larsson i Luttra, Bengtsson i Halmstad, Hamrin i Jönköping, Braconier, Alemyr*, Hedin* och Johansson i Trollhättan.

* Ej närvarande vid justeringen.